

ΔΗΜΟΦΩΝ

Δίκαιο - Δικαιοσύνη - Δικαστής - Διαφορετικότητα

Έχουμε δύο κουβάδες γεμάτους νερό. Και δύο γλάστρες με διαφορετικά λουλούδια. Δηλαδή ένας κουβάς για κάθε λουλούδι. Έτσι; Δίκαια πράγματα!

Ναι, αλλά τι θα πείτε αν το ένα λουλούδι χρειάζεται έναν κουβά νερό και το άλλο δύο; Τι είναι, τότε, “δίκαιο”...

Α, τότε, είναι (ίσως) άδικο, ίσως αποφανθείτε. Και θα σπεύσετε / σπεύσουμε να “καταδικάσουμε” (ή έστω να “κακολογήσουμε”, να σχολιάσουμε αρνητικά) τον κηπουρό.

Ο σωστός κριτής, όμως, ο καλός “δικαστής”, δεν θα σπεύσει να κάνει κάτι τέτοιο. Θα αναρωτηθεί και θα διερευνήσει εάν ο κηπουρός γνώριζε πως τα διαφορετικά λουλούδια είχαν διαφορετική ανάγκη σε νερό...

Δύσκολο θέμα η απονομή (της) Δικαιοσύνης! Υπ’ όψιν, μάλιστα, ότι μπορεί να υπάρχουν κι άλλοι παράγοντες που μπορεί να έχουν σημασία στην τελική κρίση μας, πριν αποφασίσουμε για το τι είναι “δίκαιο”!....

● ΠΗΓΗ: <http://spourgitistefanos.blogspot.com>

Ποιηση από τον Θεωνά Χαρατσή, σελ. 2

Ιστορικά ντοκουμέντα από τον Μελέτη Ρόκα, σελ. 3 - 5

Ποιηση από τον Θεωνά Χαρατσή, σελ. 5

Παιδεία από την Ελένη Α. Ηλιά, σελ. 6 - 7

Κοινωνία & άλλα από τον Σ.Γ.Λ., σελ. 3

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Πλαναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης

Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

Υπεύθυνοι Ιστοδελίδας

Λαϊνάς Πλαναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεώργιος

Υπεύθυνη Δημοσιών Σχέσεων

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκπόωση - Σελιδοποίηση

Μήτσιο - Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ./Fax: 210.55.56.507

e-mail: info@dimofon.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθ. Λογ/σμού

5170039501733

Επήσια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 28/09/2011

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση. Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Ποίηση από τον Θεωνά Χαρατσή

Δεσμωτήριο

Περνώντας άσπρους διαδρόμους
με θύρες αριστερά δεξιά
λευκοντυμένοι στρατιώτες
χαμογελούν στους αιχμαλώτους.

Σε κάθε κλίνη άσπρα σεντόνια
και τα ρολόγια κερματισμένα
μα τα πατώματα τι χάλι
ρόδινα, υγρά, κηλιδωμένα.

Απ' το παράθυρο του κόσμου
σύννεφα άσπρα ταξιδεύουν
κι ο λευκοφόρος συλλογιέται:
Έπραξα άραγε το χρέος;

ΣΧΟΛΙΑ: Το “Δεσμωτήριο”, όπως άλλωστε παραπέμπει και ο τίτλος του, αναφέρεται σε μια φυλακή και συγκεκριμένα σε ένα ψυχιατρείο. Οι λευκοντυμένοι στρατιώτες δεν είναι άλλοι από τους γιατρούς οι οποίοι ακολουθούν πιστά όσα μάθανε στο πανεπιστήμιο για να κουράρουν τους ασθενείς τους. Γενικά σε όλο το ποίημα τονίζεται η παρουσία του λευκού χρώματος το οποίο είναι το χρώμα της αθωώτητας αλλά συνάμα και το χρώμα της απάθειας και της απόστασης που πρέπει να τηρούν οι γιατροί από τον ασθενή, κάτι που φυσικά έρχεται σε αντιδιαστολή με τον πυρήνα του προβλήματος της ψυχικής ασθενείας η οποία εμφανίστηκε στον ασθενή λόγω έλλειψης επαρκούς ψυχικής συνδιαλλαγής με τους συνανθρώπους του. Τα κερματισμένα ρολόγια δεν είναι άλλο παρά ο χρόνος που είναι κατακερματισμένος στο νου του ασθενή ο οποίος συχνά περιπλέκει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον. Η λέξη “ρόδινα” αναφέρεται αφενός στην επήρρεια των χαπιών που κάνει τον ασθενή να βλέπει τα πάντα γύρω του ρόδινα και ευχάριστα, ουσιαστικά δηλαδή να αεροβατεί, αφετέρου (αναφέρεται) στο κόκκινο χρώμα το οποίο κατά μια έννοια είναι το χρώμα της ψυχολογικής βίας που υπόκεινται οι ασθενείς μέσα σε αυτά τα άσυλα. Το δίστιχο “Απ’ το παράθυρο του χρόνου σύννεφα άσπρα ταξιδεύουν” προσθέτει μία νότα παιδικότητας στο όλο ποίημα αλλά συνάμα υποδηλώνει την επιθυμία του ασθενή για ελευθερία. Τέλος, απάνω στον τελευταίο στίχο πολλά θα μπορούσαν να λεχθούν από πλευρά κοινωνιολογική και φιλοσοφική. Σύμφωνα με την άποψη του ποιητή το χρέος του γιατρού είναι διττό: να θεραπεύσει τον ασθενή του και να προστατέψει την κοινωνία από τα ταραχοποιά στοιχεία. Άλλα αυτά τα δύο καθήκοντα ορισμένες φορές έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους, οπότε επαφίεται στον γιατρό ποιο από τα δύο καθήκοντα θα επιλέξει να υπηρετήσει.

5. Βιογραφικά Σημειώματα Γνωστών και αγνώστων επιφανών Κουντουριωτών υπό Αντιστρατήγου ε.α. Ρόκα Μελετίου.

Αντιστράτηγος Αλέξανδρος Κοντούλης (1858-1933)
(Συνέχεια)

Σαυτήν συμμετείχαν πολλοί νέοι αξιωματικοί Μακεδόνες μεταξύ των οποίων και ο κουντουριώτης Αλέξανδρος Κοντούλης".
"Στη σύσκεψη αποφασίσθηκε η ίδρυση του Ελληνικού Μακεδονικού Κομιτάτου και η υποβολή υπομνήματος στο Στέμμα και στην Κυβέρνηση Γεωργίου Θεοτόκη, δια του οποίου επροτείνετο η αποστολή αξιωματικών στην Μακεδονία δι επιτόπιο μελέτη της καταστάσεως".

"Τον Μάρτιο 1904 τέσσαρες Έλληνες Αξιωματικοί, οι Υπολοχαγοί Αλέξανδρος Κοντούλης και Αναστάσιος Παπούλας, οι Ανθυπολοχαγοί Παύλος Μελάς και Γεώργιος Κολοκοτρώνης, αναχωρούν - μετεμφιεσμένοι σε εμπόρους και μικροπωλητές - δια την Μακεδονίαν προς μελετη της εκεί καταστάσεως, ως και της δυνατότητος αναπτύξεως Ελληνικού αντάρτικου αγώνος".

"Μετά μακράν περιοδίαν εις Μακεδονίαν η επιτροπή επέστρεψε στην Αθήνα. Αι γνώμαι αυτών εδιχάσθησαν. Ο Υπολοχαγός Αλ. Κοντούλης και ο Ανθυπολοχαγός Π. Μελάς υπέβαλον υπόμνημα, δια του οποίου επρότειναν ως δυνατή και αποτελεσματική την άμεσο ένοπλο δράση. Αντιθέτως ο Υπολοχαγός Παπούλας και ο Ανθυπολοχαγός Κολοκοτρώνης υπέβαλλον υπόμνημα δια του οποίου αποφαίνονταν ότι είναι αδύνατος ο Ελληνικός ένοπλος αγώνας εις Μακεδονίαν".

"Κατόπιν τούτου ο Ανθυπολοχαγός Παύλος Μελάς εμονομάχησε με τον Ανθυπολοχαγό Γεώργιο Κολοκοτρώνη. Η Κυβέρνηση έμεινε επί τινά χρόνο διστακτική κατόπιν της διχογνωμίας της επιτροπής", στη συνέχεια υιοθέτησε και ενήργησε σύμφωνα με τις προτάσεις, του υπομνήματος των Κοντούλη και Μελά και έτσι άρχισε ο Μακεδονικός αγώνας 1904-1908.

Παρατίθεται απόσπασμα του βιβλίου "Μάγκας" της Π.Σ. Δέλτα που αναφέρεται και στον Υπλγό Αλέξανδρο Κοντούλη (Καπετάν Σκούρτης).

Σελίς 280 "Τότε πέρασε τα σύνορα ο Μίκης Ζέλας (Παύλος Μελάς), είπε. Ήλθε καλεσμένος από τον Μητροπολίτη Καστοριάς και το Προξενείο του Μοναστηρίου, που ήταν το κέντρο, η ψυχή της ελληνικής δράσεως. Ήλθε ο Μίκης Ζέλας με άλλους τρεις Έλληνες αξιωματικούς, τον Καπετάν Τάσο (Υπλγός Παπούλας) τον Καπετάν Σκούρτη (Υπλγός Κοντούλης) και τον Καπετάν Πάνο (Ανθλγός Κολοκοτρώνης)".

Ο Αλέξανδρος Κοντούλης, με τον βαθμό του Αντιστρατηγού, συμμετέσχε στους Βαλκανικούς πολέμους 1912-13 ως διοικητής ευζωνικών ταγμάτων του στρατού Ηπείρου, τραυματισθείς κατά τους προ του Μπιζανίου αγώνες. Στη συνέχεια, προαχθείς σε Συνταγματάρχη, απεστάλη (1914) εις Κορυτσά ως πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής αυτής.

Κατωτέρω παρατίθενται αποσπάσματα του βιβλίου "Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας" της Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού του Γεν. Επιτ. Στρατού (ΔΙΣ/ΓΕΣ), που αναφέρονται στη δράση του Συνταγματάρχου Αλεξάνδρου Κοντούλη.

"Διοικητής των ταγμάτων που θα συγκροτούνταν στην περιοχή της viii Μεραρχίας ορίζοταν ο Συνταγματάρχης Κοντούλης Αλέξανδρος....., ο οποίος θα παρέμενε πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής της Κορυτσά....".

Μετά την απόφαση αποχώρησης του Ελληνικού Στρατού από τις επαρχίες Κορυτσάς και Κολωνίας (Φεβ 1914):

"Ιδιαίτερα, για την Κορυτσά που ήταν η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη πόλη της περιοχής με αμιγή ελληνικό πληθυσμό υπήρχε το ενδεχόμενο η είδηση της εκκενώσεως να δημιουργήσει αναταραχή με πιθανές διπλωματικές περιπλοκές. Γ' αυτό, έδωσε προφορικές οδηγίες για την υλοποίηση της αποφάσεως προς τον Διοικητή της VIII Μεραρχίας Υποστράτηγο Δημήτριο Μαθαίοπουλο και το Στρατιωτικό και πολιτικό Διοικητή Κορυτσάς Συνταγματάρχη Αλέξανδρο Κοντούλη....".

"Τη νύκτα 14/15 Φεβ. 1914ο Συνταγματάρχης Κοντούλης θα μεριμνούσε για την εκτέλεση των διαταγών που αφορούσαν στην εκκένωση και παράδοση της περιοχής Κορυτσάς".

"Ο Συνταγματάρχης Κοντούλης, αφού παρέδωσε κανονικά και σύμφωνα με τις διαταγές την πόλη στους Αλβανούς, ανεχώρησε για Ερσέκα".

"Μέχρι 21 Φεβ 1914 είχε παραδοθεί ολόκληρη η περιοχή της Κολώνιας, ενώ τα τμήματα του Ελληνικού Στρατού αποσύρθηκαν στην Κόνιτσα και το Λεσκοβίκι. Ο Συνταγματάρχης Κοντούλης ενημέρωσε την Ελληνική Κυβέρνηση για την τάξη που επικράτησε κατά την παράδοση, με έγγραφο....".

Την περίοδο 1917-1920 διετέλεσε, με τον βαθμό του υποστρατήγου, Διοικητής της IV ης Μεραρχίας στο Ναύπλιο, εκ της θέσεως δε αυτής ετέθη σε διαθεσιμότητα.

Ανεκλήθη στην ενέργεια μετά τον Νοέμβριο 1920 και απεστάλη στη Στρατιά Μικράς Ασίας, όπου ανέλαβε Διοικητής του Α' Σώματος Στρατού και συμμετέσχε στις επιχειρήσεις από Ιανουάριο 1921 μέχρι Ιούνιο 1922 οπότε επανήλθε στο εσωτερικό και απεστρατεύθη εντός του ιδίου έτους.

Το 1925 διετέλεσε πρεσβευτής της Ελλάδος στην Αλβανία. Απέθανε το 1933.

Βιβλιογραφία

- "Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια", Π. Δρανδάκη
- "Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας", Εκδόσεις ΔΙΣ/ΓΕΣ
- "Το Σώμα των Αξιοματικών (1821-1975)", Τριανταφύλλου Γεροζήση, Εκδόσεις Δωδώνη
- "Μάγκας", Πηνελόπη Δέλτα

6. "Στρατηγός Νικόλαος Ρόκας", (Καπετάν Κολιός στον Μακεδονικό Αγώνα).

Εγεννήθη στην Μάνδρα το 1870, εφοίτησε στη Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών εκ της οποίας εξήλθε το 1902 ονομασθείς Ανθυπολοχαγός.

Υπόψη ότι η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων συστάθηκε από τον πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια την 21^η Δεκ. 1828 στο Ναύπλιο, στην οποία ο Ευελπίδες κατέβαλον υψηλά δίδακτρα για την εποχή αυτή και συνεπώς δεν ήταν προσιτή σε όλους, η δε Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών συστάθηκε το 1882 με προορισμό την εκπαίδευση των υπαξιωματικών που είχαν τις απαιτούμενες γνώσεις για να προαχθούν στο βαθμό του Ανθυπασπιστού και μεταγενέστερα του Ανθυπολοχαγού και ούτω να εισέλθουν στο σώμα των Αξιωματικών και άλλοι ικανοί μικροτέρων εισοδηματικών δυνατοτήτων.

Ο Ανθυπολοχαγός Νικόλαος Ρόκας κατά τον μακεδονικό Αγώνα έδρασε ως αρχηγός ανταρτικού σώμα-

τος στη Λίμνη Γιαννιτσών και στις περιφέρειες Ολύμπου - Βοδενών- Ναούσης από το 1905 μέχρι το 1907 και κατόπιν μετέσχε της στρατιωτικής αποστολής η οποία συνέβαλε στην οργάνωση του τακτικού στρατού στην Κρήτη (1907-1912).

Παρατίθεται απόσπασμα από το βιβλίο της Πηνελόπης Δέλτα "Στα Μυστικά του Βάλτου" περί του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908) που αναφέρεται στο Στρατηγό - τότε Ανθυπολοχαγό - Νικόλαο Ρόκα, σελ 203 : "είχε κατέβει από τον Όλυμπο ο Καπετάν- Ματαπάς, είχε έλθει στη λίμνη και ο Καπετάν Κολιός για να τον μεταπείσουν. Τίποτα!! Ο Κάλας δεν ήθελε, λέει τρέλες. Αμυντική στάση ήθελε και τίποτε άλλο" (Καπετάν - Ματαπάς = Ανθυπόλοχος Μιχαήλ Αναγνωστάκος, Καπετάν Κολιός= Άνθηλγός Πεζικού Νικόλαος Ρόκας, Καπετάν Καλας = Υπλόγος Πεζικού Κωνσταντίνος Σάρος).

Έλαβε μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-1913, στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ως διοικητής του 1^{ου} Συντάγματος Πεζικού στις επιχειρήσεις της Ανατολικής Μακεδονίας (1917-1918), στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας ως Διοικητής κατ' αρχήν του 1^{ου} Συντάγματος Πεζικού και μεταγενέστερα του 33 ΣΠ, τέλος δε ως διοικητής της V^{ης} Μεραρχίας Πεζικού μέχρι τέλος του πολέμου (1920-23) ότε απεστρατεύθη προαχθείς σε υποστράτηγο.

Κατά τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο (1940-41) ανακληθείς στην ενεργό υπηρεσία με τον βαθμό του αντιστρατήγου, διετέλεσε Ανώτερος Στρατιωτικός Διοικητής της Ε' Ανωτέρας Στρατιωτικής Διοικήσεως.

Η γενεαλογική ρίζα του ανάγεται στον ήρωα της Επαναστάσεως του 1821 Καπετάν Κολιό (γεννηθέντος περί το 1780), ο οποίος είχε δύο τέκνα, τον Γιώργο εξ ού η οικογένεια Νικολαΐδη και την Ελευθερία η οποία υπανδρεύθη τον Επαμεινώνδα Ρόκα προπάππο του Στρατηγού Νικολάου Ρόκα.

Ο Στρατηγός Νικόλαος Ρόκας εκ του γάμου του απέκτησε δύο τέκνα τον Μανώλη (δικηγόρος έφεδρος αξιωματικός) και τον Κωνσταντίνο Ρόκα (καθηγητή Πανεπιστημίου και Υπουργός).

Ο Στρατηγός Νικόλαος Ρόκας απέθανε το 1947.

Βιβλιογραφία

- "Μεγάλη Ελληνική Εγκυλοπαίδεια", Π. Δρανδάκη
- "Ιστορία του Ελληνικού Στρατού 1821-1997", Εκδόσεις ΔΙΣ/ΓΕΣ
- "Το Σώμα των Αξιωματικών 1821-1975", Τριανταφύλλου Αθ. Γεροζήση,
- "Εκδόσεις Δωδώνη
- "Στα Μυστικά του Βάλτου", Πηνελόπη Δέλτα, εκδόσεις "ΕΣΤΙΑ"

7. «Στρατηγός Παναγιώτης Νικολαΐδης» (1871-1948)

Αξιωματικός του Ιππικού, γεννηθείς το 1871 στην Ελευσίνα.

Υπόψη ότι από το 1836 έως το 1912 ο Δήμος Ελευσίνας περιελάμβανε τα Κούντουρα, τη Μάνδρα και την Ελευσίνα, είχε έδρα αρχικά τα Κούντουρα και στη συνέχεια την Μάνδρα, η οποία την εποχή αυτή είχε υπερτριπλάσιο πληθυσμό σε σχέση με τον πληθυσμό της Ελευσίνας. Εκ του γεγονότος αυτού ίσως κατεγράφη ως Ελευσίνιος παρ' ότι κατάγεται από τη Μάνδρα, είναι συγγενής- τρίτος εξάδελφος - και συνομήλικος του Στρατηγού Νικολάου Ρόκα (Καπετάν Κολιός στον Μακεδονικό Αγώνα 1904-1908), των οποίων οι ρίζες ανάγονται στα τέκνα του Κουντουριώτη Καπετάν Κολιού (1770), Γεώργιο Νικολαΐδη και Ελευθερία ήτις υπανδρεύθη τον Κωνσταντίνο Επαμεινώνδα Ρόκα.

Ο Παναγιώτης Νικολαΐδης εφοίτησε, ως και ο Νικό-

λαος Ρόκας, στη Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών, εκ της οποίας απεφοίτησε με τον βαθμό του Ανθυπαπλάρχου.

Μετέσχε του Ελληνοτουρκικού πολέμου 1897 ως Ανθυπαπλάρχος σε Μονάδα Ιππικού της Στρατιάς Θεσσαλίας.

Κατά τους Βαλκανικούς πολέμους (1912-13), ως αξιωματικός της Ταξιαρχίας Ιππικού με βαθμό Υπαπλάρχου- Ιλάρχου, μετέσχε στις επιχειρήσεις της Μακεδονίας.

Τον Ιούνιο - Ιούλιο 1920, φέρων τον βαθμό του Συνταγματάρχου, διετέλεσε διοικητής της Ταξιαρχίας Ιππικού της Στρατιάς Μικράς Ασίας, καταλαβών με την Ταξιαρχίαν του την Προύσα. Στη συνέχεια τοποθετήθηκε επιτελάρχης του Γ' Σώματος Στρατού παραμείνας στη θέση αυτή μέχρι τέλους του 1920.

Στη συνέχεια ως διοικητής και πάλι της Ταξιαρχίας Ιππικού συμμετέσχε στις επιχειρήσεις του θέρους 1921 προς Εσκή- Σεχίρ και Σαγγάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο, οπότε και εποποθετήθη ως Επιτελάρχης του Β' Σώματος Στρατού.

Κατά το χρονικό διάστημα φθινοπώρου 1921- Σεπτεμβρίου 1922 υπηρέτησε ως υπασπιστής του βασιλέως Κωνσταντίνου.

Απεστρατεύθη το 1922 προαχθείς εις υποστράτηγο.

Από το 1923 εποιλιτεύθη στην επαρχία Ελευσίνος εκλεγείς πληρεξούσιος κατά την 1^η Εθνοσυνέλευση. Το 1927 ανευκλήθη στην ενεργό υπηρεσίαν, δεν απεδέχθη την ανάκληση και προαχθείς εις αντιστράτηγο παρέμεινε σε αποστρατεία.

Απέθανε το 1948.

Βιβλιογραφία

- "Μεγάλη Ελληνική Εγκυλοπαίδεια", Π. Δρανδάκη

8. "Ναύαρχος Σακελλαρίου Αλέξανδρος" (1887 -

Ο Αλέξανδρος Σακελλαρίου εγεννήθη στην Μάνδρα το 1887. Εισήλθε στην Σχολή Ναυτικών Δοκίμων το 1902 εκ της οποίας εξήλθεν το 1906 ονομασθείς Σημαιοφόρος του Βασιλικού ναυτικού.

Μετέσχε των βαλκανικών πολέμων του 1912-1913 και της Μικρασιατικής εκστρατείας.

Την περίοδο 1917-1920 - περίοδος διχασμού- ετέλει εκτός υπηρεσίας, απεστρατεύθη το 1922, ανακληθείς στην ενέργεια το 1925.

Διετέλεσε Αρχηγός Στόλου τις περιόδους 1933-1934 και 1935-1937 και Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Ναυτικού την περίοδο 1937-1941.

Την περίοδο καθ' ήτο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού έλαβον χώρα τα εξής σημαντικά γεγονότα για την Ελλάδα:

- Την 28^η Οκτωβρίου 1940 στις τρεις το πρωί ο εις Αθήνα πρεσβευτής της Ιταλίας χτυπήσε την πόρτα της οικίας του πρωθυπουργού Ιωάννου Μεταξά, στη Κηφισιά. Του επέδωσε τελεσίγραφο του Μουσολίνι να διατάξει τις ελληνικές δυνάμεις να αφήσουν ελεύθερη την είσοδο των ιταλικών δυνάμεων στο ελληνικό έδαφος. Ο Ιωάννης Μεταξάς απάντησε "ΟΧΙ!".

- Στις 05.30 συγκλήθηκε υπουργικό συμβούλιο και κηρύχθηκε επιστράτευση αμέσως. Την ίδια ώρα (0530) δώδεκα ιταλικές φάλαγγες επιτέθηκαν από το Αλβανικό έδαφος κατά των ελληνικών τμημάτων προκαλύψεως στην Ήπειρο. Άρχισε ο Ελληνοιταλικός πόλεμος, κατά τον οποίο ο Ελληνικός Στρατός απέκρουσε την Ιταλική επίθεση και αναλαβών επιθετική επιστροφή

επέτυχε την ήττα των Ιταλικών δυνάμεων, αχθείς μέχρι την γραμμή Χιμάρα- Μπολένα- Νιβίτσα- Γκόλικο- Μετζικοράνι- Μπάλι- Μπούμπεσι....βαθιά στο Αλβανικό έδαφος (Μάρτιος 1941).

- Την 6^η Απριλίου 1941 η Γερμανία επετέθη κατά της Ελλάδος, η οποία κατόπιν σθεναρής αντιστάσεως εκάμφθει τελικώς και μέχρι τέλος Απριλίου 1941 κατελήφθη υπό των Γερμανών, Βουλγάρων και Ιταλών.
- Την 18^η Απριλίου 1941 ο πρωθυπουργός Αλέξανδρος Κορυζής δεν θέλησε να επιζήσει της καταστροφής και αυτοκτόνησε.
- Την 19^η Απριλίου 1941 σχηματίσθηκε Κυβέρνηση υπό τον Ναύαρχο Αλέξανδρο Σακελαρίου, η οποία μετά του Βασιλέως μετεγκατεστάθη στη Κρήτη προς συνέχιση του αγώνα.

Μετά την κατάρρευση της Ελλάδος κατήλθε στην Μέση Ανατολή και συνέχισε τον απελευθερωτικό αγώνα κατ' αρχήν ως αντιπρόδρος της Κυβερνήσεως Τσουδερού και Υπουργός Ναυτικών (1941-1942) και βραδύτερον (1942-1943) Αρχηγός Στόλου. Απεστρατεύθη τον Μάρτιο του 1943 και μετέβη στις ΗΠΑ.

Το 1945 ανεκλήθη στην ενέργεια, προήχθη εις αντιναύαρχο και απεστρατεύθη οριστικά.

Πολιτευθείς το 1946 εξελέγη βουλευτής Αττικοβοιωτίας, επανακλεγείς το 1950.

Διετέλεσε Υπουργός Ναυτιλίας (1947-1948) και Υπουργός Εθνικής Αμύνης 1951-1952.

Εξέδωσε "Η θέσις της Ελλάδος εις τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμον" (Ν. Υόρκη 1944). Έλαβε τον Μεγαλοσταυρό του Γεωργίου μετά ξιφών καθώς και πλείστα άλλα ελληνικά και ξένα παράσημα και μετάλλια.

Απέθανε το 1982 και επάφη στην γενέτειρά του Μάνδρα. Στο νεκροταφείο Μάνδρας υπάρχει ο οικογενειακός τάφος του Ναυάρχου Αλεξάνδρου Σακελαρίου, τον οποίο- κατά την άποψη μου- ο Δήμος Μάνδρας οφείλει να διατηρήσει και επιμεληθεί δεόντως, τιμής ένεκεν.

Βιβλιογραφία

- "Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια", Π. Δρανδάκη
- "Απομνημονεύματα", Ιωάννου Μεταξά
- "Στρατιωτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος", Υποστρατήγου Ιωάννου Πολιτάκου, Εκδόσεις ΔΙΣ/ΓΕΣ

Ποίηση από τον Θεωνά Χαρατσή

Μεσοπαγετώνεια Περίοδος

Κρυώνω.

Πόση παγωνιά κάνει εδώ μέσα.

*Κι óλα γύρω θολά,
ανέκφραστα,*

περιβεβλημένα διάφανο πάγο.

*Οι λέξεις γλιστρούν
κροταλίζουν στο δάπεδο*

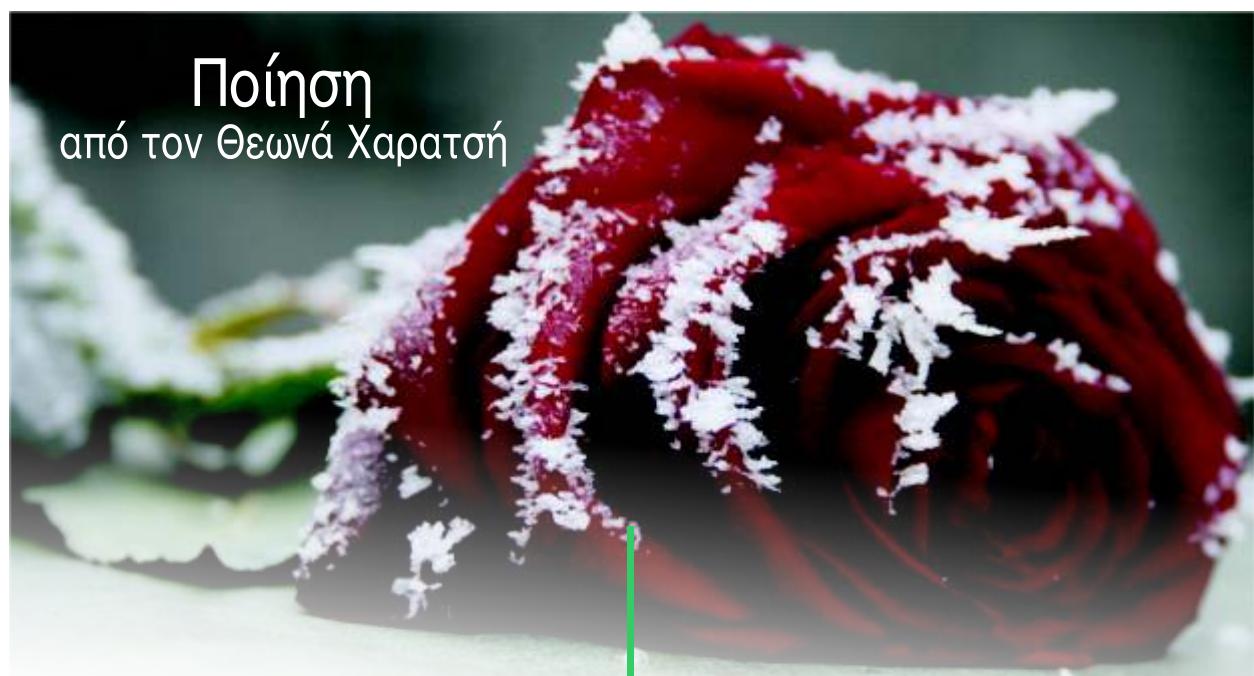
σα σταλαγματίες σταλλακτίτη που λιώνει.

*Τίκ, τακ, τίκ, τακ,
ηχούν*

*σαν τους δεήτες ρολογιού
που πηγαίνουν μια μπρος
μια πίσω.*

*Σαν το νερό που στάλα, στάλα
τρυπάει το βράχο ανήλεα.*

ΣΧΟΛΙΑ: Εδώ, το ποίημα αναφέρεται, (εν αντιδιαστολή με τον τίτλο του όπου η μεσοπαγετώνεια περίοδος στα αρχαία χρόνια ήταν η περίοδος που έλιωναν τα χιόνια και επικρατούσε η άνοιξη) στην ποιητική έμπνευση η οποία παρομοιάζεται σαν ένας βαρύς χειμώνας που δημιουργεί σταλλακτίτες στις προεδοχές των σπηλαίων. Όταν έρθει η άνοιξη οι σταλλακτίτες αυτοί αρχίζουν να στάζουν πάνω στα βράχια που βρίσκονται από κάτω τους δημιουργώντας εσσοχές. Το κλειδί της ερμηνείας του ποιήματος βρίσκεται στους τελευταίους δύο στίχους: όπως το νερό σταλάζει ρανίδα ρανίδα πανω στο βράχο δημιουργώντας ένα κούλωμα έτσι και ο ποιητής σταλάζει λέξη την λέξη το ποίημα στην ψυχή μας συμιεύοντάς την με μια καινούργια ιδέα ή σκέψη.

παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΕΛΥΤΗΣ ΖΕΙ:¹Αφιέρωμα για τα
100 χρόνια
από τη
γέννησή του...

Ta ποίηματα της συλλογής με γενικό τίτλο **Ta Pw tou Erota** ο Ελύτης τα έγραψε το 1972 στην πλήρη ποιητική ωριμότητά του, με βασικό στόχο να μελοποιηθούν, οπότε στην εισαγωγή του τα αποκαλεί τραγούδια. Τα συγκεκριμένα ποίηματα τα επιλέξαμε για να τα παρουσιάσουμε σε νήπια, ως πηγή έμπνευσης και πλαίσιο έκφρασης της δικής τους δημιουργικής σκέψης, ακριβώς επειδή έχουν μέτρο και ομοιοκαταληξία, οπότε είναι περισσότερο προσιτά σε αυτή την ηλικία². Θεωρούμε άλλωστε τα τραγούδια αυτά πλήρως αντιπροσωπευτικά των αρχών, των κανόνων και των στοιχείων που διέπουν το σύνολο του ποιητικού έργου του δημιουργού, όπως θα υποστηρίζουμε στη συνέχεια.

Ξεκινώντας με την υπόθεση ότι η φαντασία των νηπίων που είναι ούτως ή άλλως πλουσιότατη, θα οδηγήσει σε σημαντικά αποτελέσματα, αν τροφοδοτηθεί με τα εξαιρετικά ερεθίσματα που εμπειρίζονται στους στίχους του ποιητή, προκειμένου να αποδοθούν οι αναγνωστικές εντυπώσεις των μαθητών του νηπιαγωγείου³ στα ποίηματα της συλλογής, ξεκινούσαμε από τη ζωγραφική. Όλα τα παιδιά ζωγράφιζαν με αφορμή το ποίημα που είχαν ακούσει, και στη συνέχεια καθένα τους διάλεγε κάποια από τις ζωγραφιές των συμμαθητών του, την οποία παρουσίαζε, δηλαδή περιέγραφε και ερμήνευε, με βάση το συγκεκριμένο ποίημα. Η δυνατότητα που δινόταν στα νήπια να συσχετίζουν τις εικόνες που είχαν δημιουργηθεί στη σκέψη τους ακούγοντας το ποίημα με τις αντίστοιχες εικόνες όπως τις αναπαριστούσαν οι ζωγραφιές των συμμαθητών τους, διεύρυνε το διάλογό τους με το ποιητικό κέιμενο. Επιπλέον προσέδιδε στη ζωγραφική τους έκφραση ιδιαίτερο ενδιαφέρον και βαρύτητα και κυρίως επέτεινε την προσοχή όλων στο μαθητή ο οποίος αναφερόταν λεκτικά στο ποίημα. Στο ίδιο αποτέλεσμα συνετέλεσε και ο ομαδικός χαρακτήρας των παιδικών κειμένων, καθώς αναζητούσαμε μεταξύ των νηπίων όσα από εκείνα επιθυμούσαν να συνεχίσουν την αφήγηση που είχε μόλις προηγηθεί. Συνήθως τα ομαδικά κείμενα περιλάμβαναν τρεις διαδοχικές αφηγήσεις. Η ολοκλήρωση ή η συνέχιση του ομαδικού κειμένου κρινόταν από τη βούληση των ίδιων των νηπίων.

Ας περάσουμε στο σημείο αυτό στην παρουσίαση των συγκεκριμένων τραγουδιών που διδάχθηκαν, συνδέοντάς τα με τα γενικότερα χαρακτηριστικά του συνολικού έργου του ποιητή. Ο ίδιος ο Ελύτης αναφερόμενος στην ποιήσή του επισημαίνει τον κυρίαρχο ρόλο των αισθήσεων σε αυτήν, που θεωρεί ότι συνιστά το μοναδικό ουσιαστικά σημείο σύγκλισής του με τον υπερρεαλισμό⁴. Οι μελετητές του ωστόσο αποδίδουν επίσης στο ρεύμα του υπερρεαλισμού την απόλυτη δύναμη της φαντασίας που διακατέχει τους στίχους του⁵. Ενδεικτικό θεωρούμε ανάμεσα σε πλήθος άλλων της συλλογής, το ποίημα **"Το Βεγγαλικό"** από την ενότητα "Τ' Αφανέρωτα", στο οποίο δημιουργούνται διαδοχικές εικόνες με κλιμακούμενη φωτεινότητα, που κορυφώνονται με τη λάμψη του βεγγαλικού. Οι εικόνες αυτές βασίζονται στο σύνολό τους στην πλήρη ανατροπή των φυσικών νόμων, καθώς στο ποίημα ανθρώπινα πρόσωπα και στοιχεία του σύμπαντος έρχονται σε άμεση επαφή και αλληλεπιδρούν με τεράστια οικειότητα, γεγονός που αν και αποβαίνει καταστροφικό τελικά για τους ανθρώπους, είναι ταυτόχρονα ιδιαίτερα θεαματικό και συναρπαστικό.

Αυτό που παρατηρούμε στις παιδικές ιστορίες που βασίστηκαν στο συγκεκριμένο ποίημα είναι η προσωποποίηση των αστεριών και η προηγούμενη ανθρώπινη φύση τους. Ο Ελύτης στο ποίημά του την πρωτοβουλία για τη σχέση αστεριών και ανθρώπων την καταλογίζει στους δεύτερους. Στις παιδικές αφηγήσεις αντίθετα η πρωτοβουλία αυτής της σχέσης αποδίδεται στα αστέρια. Συνάπτεται δε αποκλειστικά με παιδιά καθώς και με πρόσωπα που τα χαρακτηρίζει η αγιότητα. Η σχέση αυτή ωφελεί τους ανθρώπους και αυτό δεν συμβαίνει τυχαία αλλά είναι αποτέλεσμα της πρόθεσης των αστεριών να τους βοηθήσουν⁶.

Στην ιστορία της λογοτεχνίας ο Ελύτης έχει ταυτιστεί με έννοιες όπως αφθαρσία, εφηβεία, νιότη, ιλαρότητα, ξεγνοιασιά, αισιοδοξία⁷, που αντιδιαστέλλονται πλήρως προς την οδυνηρή όψη της ζωής που πρόβαλε η αμέσως προηγούμενη ποιητική γενιά με κυρίότερο έκφραστή της τον Καρυωτάκη⁸. Ας σκεφτούμε σχετικά την απλότητα και την άνεση με τα οποία ο ποιητής συνομιλεί με τον αστερισμό της Πούλιας, στο τραγούδι με τον τίτλο **"Η Μάγια"**, που περιλαμβάνεται στην ενότητα "Μικρές Κυκλαδες". Η Πούλια εμφανίζεται ως οικείο του πρόσωπο με στάση πλήρως εναρμονισμένη προς την ανθρώπινη καθημερινότητα. Η ένωση μάλιστα του ποιητή με το άστρο πραγματοποιείται αφοπλιστικά, αβίαστα και αποτελεσματικά. Στις αφηγήσεις των νηπίων αναφορικά με το ποίημα κυριαρχούν οι παιδικές συνήθειες και συμπεριφορές των αστεριών και οι οικογενειακές σχέσεις μεταξύ τους. Η λάμψη παραμένει το βασικό χαρακτηριστικό τους, που αν και μετριέται με την ποσότητα του χρυσαφιού που εμπειρίζονται, αποδίδεται ωστόσο αποκλειστικά στην ψυχική τους κατάσταση. Παραθέτουμε ένα σύντομο χαρακτηριστικό απόσπασμα των αφηγήσεων των νηπίων:

Τα αστεράκια που είναι παιδιά της Πούλιας, βρίσκονται στον ουρανό. Λάμπουν, γιατί είναι νύχτα και

¹ Στον τίτλο του άρθρου έχουμε παραφράσει το στίχο "Ο βασιλιάς ο Ήλιος Ζεύς", από το ποίημα **"Τα Τζιτζίκια"**, που περιλαμβάνεται στην ποιητική συλλογή **Ta Pw tou Erota**.

² Κουλουμπή-Παπατερόπουλο, Κ. (1988). Η Ποίηση στο Νηπιαγωγείο. **Η Παιδική Λογοτεχνία** και το μικρό παιδί (σσ.85-100). Αθήνα: Καστανιώτη, σ. 91.93.

³ Πρόκειται για μαθητές των 1^{ου} Νηπιαγωγείου Αστροπούρου, κατά τη σχ. χρονιά 2010-1011.

⁴ Ivask, Ivar. (1979). Αναλογίες Φωτός (Συνέντευξη). Οδυσσέας Ελύτης. Η αδεστή πλευρά του κοινού και η καθηρόπτητα του φωτός, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σ. 217.

⁵ Τα πλήρη κείμενα των νηπίων παρατίθενται στην ιστοσελίδα του 1^{ου} Νηπιαγωγείου Αστροπούρου, που φιλοξενείται στην πλατφόρμα νεανικής δημιουργίας i-στέατη της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης. Η ιστοσελίδα διακρίθηκε τούρκο στην αισθητική αξιολόγηση δύο και στην αξιολόγηση της κριτικής επιτροπής, στο πλαίσιο του Πανελλήνιου διαδικτυακού μαθητικού διαγωνισμού 100 χρόνια ποίησης.

⁶ Τα, για τους Ελύτη, Παπαδιαμαντή, Γάτσιν και Τούρκα.

⁷ Μεράκης, Μ. Ι., χ.χ. Η σύγχρονη Ελληνική λογοτεχνία (1945-1970). I. ΠΟΙΗΣΗ. Θεσσαλονίκη, εκδ. Κωνσταντινίδη, σ.20 - Πολίτης, Λίνος (1985). Ιστορία της Νεοελληνικής λογοτεχνίας. Αθήνα: Μορφ. Ι.Π.Ε.Θ. Τραπέζης, σ.294.

⁸ Vitti, Mario (1987). Η Γενιά του Τριάντα. Αθήνα: Ερμής, σσ. 154-157.

Παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

κοιμούνται κι ονειρεύονται. Τα όνειρα τα κάνουν να λάμπουν. Η μαμά τους η Πούλια μαγειρεύει στα αστεράκια σούπα με τα χόρτα που μάζεψε από τα σύννεφα. Είναι το μόνο φαγητό που τρώνε πολύ. Η Πούλια λάμπει κι αυτή κι ας μην κοιμάται. Εκείνη δεν λάμπει όταν ονειρεύεται, λάμπει όταν λάμπουν τα παιδιά της.

Ο Ελύτης τονίζει την πρωταρχική σημασία της φύσης για την ανθρώπινη ζωή. Από το φυσικό κόσμο επικεντρώνεται ειδικότερα στη θάλασσα και αποδίδει την οικειότητα με την οποία την προσεγγίζει στο έργο του, στην ίδιαίτερη σχέση που έχουν αναπτύξει μαζί της οι Έλληνες, ως συνέπεια της γεωφυσικής κατάστασης του τόπου τους⁹. Στο τραγούδι που τιτλοφορεύεται «**Τα Ελληνάκια**» από τις «Μικρές Κυκλαδες», το ελληνικό φυσικό περιβάλλον προκαλεί παιγνιώδη διάθεση και θετικά συναισθήματα, που καταλήγουν σε ψυχική αγαλλίαση. Στις ιστορίες των νηπίων για τα Ελληνάκια, παιδιά, πειρατής και άνεμος γίνονται σύντροφοι στο παιχνίδι, που εκτυλίσσεται σε κήπους και θάλασσες.

Στην ποίηση του Ελύτη διακρίνεται παντού η ταύτιση του εσωτερικού με τον εξωτερικό κόσμο, η έκφραση των ψυχικών του καταστάσεων μέσα από τις περιγραφές των τοπίων, η ανακάλυψη της δικής του «ταυτότητας» μες από την αποκρυπτογράφηση της ίδιας της φύσης¹⁰. Στο τραγούδι «**Του Μικρού Βορία**» επίσης από την ενότητα «Μικρές Κυκλαδες», ο ποιητής αναζητά με ασφάλεια και βεβαιότητα στο φυσικό κόσμο τη συμπαράσταση, την παρηγοριά για τον πόνο που προκαλεί η αδυναμία της πεπερασμένης ανθρώπινης φύσης. Με την απόδοση στο Βορία όπου απευθύνεται, χαρακτηριστικών μικρού παιδιού, εμπνέει στους μαθητές του νηπιαγωγείου κείμενα, όπου κύριο αφηγηματικό πρόσωπο είναι ο Μικρός Βοριάς, ένα άταχτο αγόρι, που με τις ζαβολιές του ενοχλεί το Θεό, προκαλεί ζημιές σε ολόκληρη τη γη και καταστρέφει όλων των ειδών πλάσματα της φύσης. Ο Θεός τον τιμωρεί, διώχνοντάς τον από κοντά του. Τελικά όμως τον καλεί να ζήσει πάλι μαζί του, για να τον έχει συντροφία και τότε ο Μικρός Βοριάς αποφασίζει να φρονιμεψει. Ας απολαύσουμε ένα μικρό απόσπασμα:

Ο Μικρός Βοριάς ταξιδεύει με καράβι για το Βόρειο Πόλο όπου ζουν οι γονείς του. Κουβαλάει κι ένα σάκο με χρήματα, για να αγοράσει παιχνίδια να πάιζει, επειδή εκεί δεν υπάρχουν άλλα παιδιά. Μέχρι τότε έμενε με το Θεό αλλά βαριόταν, γιατί ο Θεός του ζητούσε να κάθεται φρόνιμα. Ο Θεός ένιωθε την καρδιά του άρρωστη, επειδή τον στενοχωρούσε ο Μικρός Βοριάς και του ζήτησε να φύγει, για να γίνει καλά... Όταν ο Θεός απομένει μόνος στο σπίτι του πάνω στα σύννεφα, πηγαίνει και του χτυπά την πόρτα άλλος άνεμος, για να του κάνει παρέα. Όμως ο Θεός του φωνάζει: «Φύγε, να μείνω στην ησυχία μου»...

Ο ποιητής δεν αρκείται στην απόδοση εκείνων που βλέπει γύρω του αλλά προσδίδει στην ποίησή του μια μεταφυσική διάσταση, κάνοντας λόγο για «καθαρότητα» και «αγιότητα», για τάση ανύψωσης των φυσικών πλασμάτων προς τον ουρανό, για παράδεισο με την έννοια της τελειότητας, της πληρότητας, για «μεταφυσική των αισθήσεων» εν κατακλειδί¹¹, χαρακτηριστικό που επισημαίνεται ως «ψυχεδελική» αίσθηση της ζωής¹². Στο «**Ερημονήσι**» που περιλαμβάνεται στην ενότητα «Θαλασσινό Τριφύλλι», η ανθρώπινη ύπαρξη

εμφανίζεται ικανή να υπερβαίνει τα κοινωνικά δεσμά, να προσπερνά τις συμβάσεις που υπαγορεύει η καθημερινότητα και να οδηγείται σε ψυχική πληρότητα και ισορροπία. Ας παρακολουθήσουμε πώς προσλαμβάνουν το δύσκολο θα έλεγα στα νοήματά του ποιήμα τα νήπια. Στα κείμενά τους η μοναχική ζωή στο Ερημονήσι εμφανίζεται είτε σαν ελεύθερη επιλογή είτε σαν αναγκαστική κατάσταση. Στην πρώτη περίπτωση η ζωή αυτή οδηγεί στη δημιουργικότητα. Στη δεύτερη περίπτωση ενέχει κινδύνους, επιφυλάσσει το θάνατο και την καταστροφή. Παντού όμως ο ρόλος του Θεού εμφανίζεται καταλυτικός. Η σοφία του και η δύναμη του που εκδηλώνεται με «θαύματα», προσφέρουν την ελπίδα και την αισιοδοξία.

Στο ποίημα που τιτλοφορεύεται «**Ο Ταχυδρόμος**», επίσης από «Το Θαλασσινό Τριφύλλι», παρά τις συνεχείς, καθημερινές ματαώσεις και απογοητεύσεις και την κατηγορηματική αρχικά φράση «γράμμα τέτοιο δε λαβαίνεις», στους εφτά τελευταίους στίχους διαφαίνεται η ελπίδα, που συνδέεται αποκλειστικά με την προοπτική το γράμμα που περιμένει ο ομιλών, να υπάρχει χαμένο κάπου στη γη ή στο σύμπαν. Κατά συνέπεια, όσο μικρότερη αισθανόμαστε την απόσταση της γης από τον ουρανό τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες το γράμμα να φτάσει κάποτε στον προορισμό του. Οι μικροί μαθητές αφηγούνται στο σύνολό τους κείμενα όπου όλοι λαμβάνουν γράμματα που τους κάνουν ευτυχισμένους, ακόμη κι αν δεν τα περιμένουν είτε ακόμη κι αν ο ταχυδρόμος αποφασίζει να μην τα παραδώσει:

...Ο ταχυδρόμος μοιράζει κάθε μέρα πολλά γράμματα σε όλα τα σπίτια εκτός από ένα. Εκεί τον περιμένει κάθε μέρα ένα μεγάλο παιδί. Όμως ο ταχυδρόμος δεν θέλει να πάει, επειδή αυτό το σπίτι είναι παλιό και άσχημο. Έτσι το παιδί δεν παίρνει το γράμμα που του έχουν στείλει... Το παιδί όμως θα πάρει κάποτε αυτό το γράμμα, γιατί ο φίλος του που το έχει γράψει, την επόμενη φορά το στέλνει με ένα πουλί...

Θα ολοκληρώσουμε τις επιλογές μας από το έργο του Ελύτη με το ποίημα «**Του Σωτήρος**», που το συναντάμε στην ενότητα «Ο Χαμαιλέων». Εδώ ο φυσικός με το μεταφυσικό κόσμο εμφανίζονται ως ενιαίο σύνολο, όπως προκύπτει από το δίστιχο «κι έχει τα πλούτη του εδωπέρα / στη γης και στο χρυσόν αέρα», που αναφέρεται στο Χριστό. Χάρη στην ένωση αυτή όλοι μας μοιραζόμαστε την απόλυτη αισιοδοξία και ελευθερία, που οφείλεται στη δυνατότητα του Ιησού να καθιστά παροδικό το θάνατο και να καταλύει κάθε είδους δεσμά. Στις παιδικές αφηγήσεις ο Χριστός βρίσκεται σε στενή επικοινωνία με ορισμένους ανθρώπους, που κοινό χαρακτηριστικό τους είναι η καλοσύνη. Σε αυτούς εκχωρεί το δικαίωμα και τη δυνατότητα να τον υποκαθιστούν στη γη, αντιμαχόμενοι τους κακούς και ευνοώντας τους καλούς. Παραθέτουμε και πάλι ένα απόσπασμα:

Ο Χριστός βλέπει από τον ουρανό τα παιδάκια που παιζουν έξω από το σπίτι τους στο δάσος. Κατεβαίνει εκεί με το φωτοστέφανό του, για να τους πει ότι τα αγαπάει... Τα παιδάκια έχουν δει κι άλλες φορές το Χριστό. Ξάπλωνται στα λουλούδια και κοιτούσαν τον ουρανό, για να τον δουν. Τους άρεσε να τον κοιτάζουν, επειδή ήταν τόσο δυνατός...

Ολοκληρώνοντας την καταγραφή της αναγνωστικής ανταπόκρισης των μαθητών του νηπιαγωγείου στους στίχους του Ελύτη, θα μπορούσαμε ανεπιφύλακτα να ισχυριστούμε ότι τα χαρακτηριστικά της φύσης των νηπίων, η αισιοδοξία, η έντονη φαντασία, η προσω-

⁹ Iyask, I., óπ.

¹⁰ Πρωτόμου-Εργινάκη, M., ó.p., σφ. 223-224.

¹¹ Οδύσσεα Ελύτη, (1991). Η Υπέρβαση και η Γεωμέτρηση, Η λέξη, τ. 101-106, σ. 763.

¹² Vitti, M., ó.p., σ.152.

ποποίηση κι ο ανιμισμός των φυσικών στοιχείων, η αγαλίαση που απορρέει από την επαφή με το φυσικό κόσμο, η μεταφυσική ερμηνεία των φυσικών φαινομένων που χαρακτηρίζει τις πρώιμες “ιδέες”¹³ των παιδιών, συνιστούν ταυτόχρονα τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου του ποιητή. Έτσι μπορεί θαυμάσια να ερμηνευτεί η ουσιαστική επαφή, η δημιουργική αφομοίωση και η γόνιμη επικοινωνία των νηπίων με την ποίησή του, που διαπιστώνεται από τα αφηγηματικά κείμενά τους που παραθέσαμε παραπάνω. Κατά συνέπεια η απάντηση στην ερωτηματική φράση: “Ο ποιητής Ελύτης ζει;” του τίτλου αυτού του άρθρου, δεν θα μπορούσε παρά να είναι η ίδια με τον καταληκτικό στίχο του ποιήματος Τα Τζιτζίκια, όπου η αντίστοιχη ερώτηση του ποιητή αναφέρεται στον ήλιο:

Ζει, ζει, ζει, ζει, ζει, ζει, ζει, ζει.

¹³ Για τις “ιδέες των μαθητών” ή “αυθόρυμπες αντιλήψεις” ή “παρανοήσεις” κ. ο. κ. βλ. R. K. a. (2000). Οικοδομώντας έννοιες των φυσικών Επιστημών. Αθήνα: Τυπωθήτω.

“Τι είναι η πατρίδα μας;”

Ti είναι η πατρίδα μας; Μην είναι οι κάμποι; Μην είναι τα ψηλά βουνά...” [Κι αυτά και άλλα!...]

Το ερώτημα του ποιήματος που απαγγέλλαμε όταν ήμασταν παιδιά, έρχεται και ξανάρχεται και τώρα που ανδρωθήκαμε... Και ζητά, συχνά πιεστικά, απαντήσεις...

Τι είναι η Ελλάδα μας; Έχει κάποιο ρόλο ιδιαίτερο στην ιστορία, στο παρόν και στο μέλλον;

“Η Ελλάς προσόρισται να ζήσει και θα ζήσει!” είπε ο σοφός. Ήταν σοφό αυτό που είπε η όχι: Εξέφραζε γνώμη σοφή ή αβάσιμη πρόβλεψη; Η μήπως μια επιθυμία; Αν είναι αλήθεια, σημαίνει πως η τρέχουσα οικονομική κρίση, αλλά και η κρίση θεσμών και αξιών που διερχόμαστε, δεν πρόκειται να είναι καταστροφική για τη χώρα, η οποία, όπως πολλές φορές, “μόνο λίγο καιρό ξαποσταίνει και ξανά προς την δύξα τραβά”...

Εάν βεβαίως και το εμβατήριο αυτό εκφράζει την πραγματικότητα και δεν είναι απλώς προς “λαϊκή κατανάλωση” ή/και “καθοδήγηση” του πλήθους...

Να συμφωνήσουμε, ίσως, σε κάτι; Πως δηλαδή η πατρίδα μας δεν είναι μόνο οι κάμποι και τα βουνά. Και πως όσο όμορφα κι αν είναι αυτά ή εν γένει η φύση της χώρας μας, αντικειμενικά και όχι υποκειμενικά, (αντίστοιχα όπως κάθε λαός γενικά και κάθε άνθρωπος ειδικότερα παινεύει τον τόπο του....), η ομορφιά της φύσης, δεν αρκεί, αυτή και μόνη, να είναι ο λόγος για να αξί-

ζει αυτή η χώρα!...

“Χώρα” είναι ο χώρος που καταλαμβάνει.

Πατρίδα είναι και κάτι παραπάνω!

Είναι, για παράδειγμα, μεταξύ άλλων, και οι άνθρωποι της. Οι Έλληνες. Κι αυτό ο καθένας το νοηματοδοτεί κατά πώς του αρέσει.... Έλληνες εκ του “Σελλοί” κατά την κρατούσα άποψη. Έλληνες εκ των “Ελ” κατά μία άποψη. Έλληνες με διαφορετικό DNA απ’ όλους τους άλλους ανθρώπους της γης, ίσως επειδή είναι απόγονοι εξωγήινων απ’ την Ανδρομέδα, σύμφωνα με άλλες απόψεις...

Και ποιοί εννοούνται τελικά ως “Έλληνες”;

Οι αρχαίοι Έλληνες; [Και από αυτούς ποιοί άραγε, ειδικότερα; Οι Σπαρτιάτες ή οι Αθηναίοι; Οι ανυπόταχτοι ή όσοι μήδισαν; Οι φιλόσοφοι ή οι σοφιστές; κ.λπ. κ.λπ.] Ήταν και παραμένει ο “Χρυσούς Αιών του Περικλέους”, το ελεύθερο και δημιουργικό πνεύμα της εποχής και η εδραιώση της δημοκρατίας, η κορυφαία στιγμή του Ελληνισμού. Ή ο Ελληνισμός κέρδισε και μεγαλούργησε όταν “μπολιάστηκε” απ’ τον Χριστιανισμό, όπως υποστηρίζουν πολλοί άλλοι, δημιουργώντας έτσι τον Ελληνοχριστιανικό ή/και Βυζαντινό πολιτισμό; Η έκφραση “Ελληνοχριστιανικός πολιτισμός” έχει νόημα ή περιέχει μία εσωτερική αντίφαση (ή και περισσότερες!), όπως μαχητικά προβάλλουν κάποιοι “Ψαγμένοι” [Πόσο “Ψαγμένοι” είναι αυτοί, ώστε να απαιτούν να αποδεχθούμε άκριτα τις απόψεις τους;...]. Είχε Ελληνισμό και πολιτισμό η βυζαντινή περίοδος της ιστορίας μας και αξίζει, άραγε, να είμαστε “υπερήφανοι” και γι’ αυτήν, ή αποτελεί μια μεγάλη περίοδο μεσαιωνικού σκοταδισμού, όπως κάποιοι θεωρούν;

Τα τετρακόσια χρόνια σκλαβίας και η Επανάσταση του 1821 ήταν έτοις όπως νομίζουμε πως ξέρουμε; Πρέπει να “Ξαναγράψουμε” την σχετική ιστορία μας ή κάτι τέτοιο μας βλάπτει ως έθνος; **Το έθνος πρέπει να θεωρεί εθνικό ό,τι είναι αληθές**, έχει ειπωθεί, αλλά συνήθως κάποιοι δεν το αποδέχονται, στο όνομα του “πατριωτισμού” και του “καλού της πατρίδας”.

Τι είναι καλό “για την πατρίδα και το έθνος”; Η αλήθεια ή η [“λελογισμένη”;] αποσιώπηση; [Πι είναι καλό για έναν ασθενή, για την ψυχολογική του κατάσταση και την περαιτέρω εξέλιξη της πορείας της υγείας του ή/και της ζωής του; Να του αποκαλύψεις ότι πάσχει από σοβαρή ασθένεια, από καρκίνο για παράδειγμα, ή όχι;...]

Για να επανέλθω στο ερώτημά μου περί Ελλάδος και περί Ελλήνων: **Τι είδους άνθρωποι βγήκαμε μετά την Τουρκοκρατία; Ρωμοί ή Έλληνες; “Αποτινάσσοντας το ζυγό”, αποτινάσσαμε, άραγε, και συμπεριφορές και ψυχοσύνθεση που αυτός συνεπαγόταν; Γίναμε κράτος ή προτεκτοράτο; Κοιταχτήκαμε στον καθρέφτη να δούμε αν εξακολουθούμε να μοιάζουμε στον Μεγαλέζανδρο ή αν μοιάζαμε στον Καραγικόζη; Το “εθνικό κράτος” που δημιουργήσαμε [ή μας δημιούργησαν:] επειδή έτσι επέβαλε η συγκεκριμένη εποχή, αποτελείτο από Έλληνες πολίτες (κατά την αρχαιοελληνική έννοια) από αρματολούς και κλέφτες (με το βάρος να πέφτει στους δεύτερους); Κι από τότε μέχρι σήμερα πόσο έχει αλλάξει αυτή η κατάσταση;**

Δεν είναι απλές και εύκολες οι απαντήσεις. Άλλα πρέπει να δοθούν!

Δεν είναι και δεν μπορεί να είναι ενιαίες, κοινές από όλους! Το αντίθετο μάλιστα! Ο καθένας θα δώσει διαφορετική απάντηση, ανάλογα με τη γνώση του, την μόρφωσή του, την πνευματικότητά του, την κριτική του ικανότητα, τις προκαταλήψεις του, την ελευθερία του πνεύματό του, αλλά και, ίσως, το προσωπικό του συμφέρον!... Κι ύστερα να/θα βρούμε τα ελάχιστα “κοινά”!